

KOLOZSVÁRI FRISS UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő: DR. JAKOBI KÁLMÁN.

TÁVIRAT.

TELEFON.

A portugál királygyilkosság.

Lisszabonban kitört a forradalom

A megdöbbentő királygyilkosság, mely Lisszabonban történt: központi szenzációja az egész világnak. A nagy eseményről szóló tudósításokat lázas kíváncsiság veszi körül, bár újabb és izgatottabb részletek alig érkeznek már. A legfrissebb hír az, hogy az ostromzár dacára is kitört Lisszabonban a nyílt forradalom, melyet azonban elfojtottak egyelőre.

Alább adjuk az újabb részleteket. A gyilkosságról Kolozsvárt a „Kolozsvári Friss Ujság” különkiadása révén szerzett először tudomást a közönség s most ime beszéljenek a folytatásgalagos táviratok:

A gyilkosság.

Lisszabon, febr. 2.

Amália királyné az egész éjszákát férje és fia ravatala mellett töltötte. A király utolsó szavai a királynénak szóltak. A király és a trónörökös holttesteit nyilvánosan fel fogják ravatalozni. A temetési ünnepek valószínűleg februárius 10-én lesznek. Az államtanács és a minisztertanács tagjai összegyűltek, hogy II. Mánuel kezébe letegyék az esküt.

Berlin, febr. 3.

(Saj. tud.) Lisszabonból sürgönyzik: A király kocsiját több különböző oldalról lötték. A király azonnal meghalt. A trónörökös, akit három lövés ért, kevésbé a merénylet után halt meg. Manuel infansta karján érte egy lövés. A megölt merénylők egyike hír szerint spanyol anarkista. Mély csend uralkodik egész Lisszabonban. Az utcák üresek, az üzletek zárva vannak. A Commercio-teret és környékét a lakosság még megszállva tartja és szigorúan őrzi. A felháborodás Madridban is általános a gyalázatos merénylet felett.

Lisszabon, febr. 3.

A királygyilkosok közül a főcinkos halott. A gyilkosság alkalmával karabélyllyal volt ellátva. Neve Buica Manuel, 30 éves és ezelőtt altiszt volt a 7. lovassági ezredben, ezután néptanító Vinhaesben és 8 év óta tanító Lisszabonban. Két cinkostársa valószínűleg szintén portugál.

A portugál következőleg írta le a Berl. Tagbl. munkatársa előtt a merényletet:

Tegnap délután öt órakor a portugál király a királynéval, a trón-

örökssel és Manuel herceggel tért vissza vadászkastélyából, Villa Viosából Lisszabonba. A legforgalmasabb utcák egyikében, az Arzenál-utcában egy sereg jóöltözékű férfi, kiket előzőleg senki sem vett észre, balfelől megtámadták a király kocsiját és nem teit bele egy perc, már több sortüz dördült el. A hatás rettenetes volt. A király, a kinek a testét négy golyó furta át, azonnal holtan esett össze. A trónörökös szintén halálosan megsebesült és csak néhány percig élt, míg Manuel infans csak arcán és karján szenvedett jelentéktelen sebesüléseket. Hasonlóan vakmerő merényletre nincs példa a világtörténelemben. A merénylők igen ügyesen a portugál nemzeti viselethez tartozó bő köpenyek alá karabélyokat és revolvereket rejtettek el és a legnagyobb tervszerűséggel és hidegvérrel jártak el. A merénylők egyikét a királynak a helyszínén véletlenül jelenlevő segéde azonnal leterítette. Még hármat közülök a rendőrök lövései érték. A merénylők személyazonosságáról a különkiadásban megjelent hivatalos lap semmit sem tud. Az egyikről hír szerint megállapították, hogy egy Kordova nevű portugál alattvaló. Egy másik hír szerint francia.

Az új király proklamációja.

A hivatalos lap rendkívüli kiadása második Mánuel király következő proklamációját közli:

Egy aljas merénylet fiúi és testvéri szívemet a legnagyobb keserűséggel tölti el. Tudom, hogy a nép osztja bánatomat és felháborodással és undorral gondol a borzalmas gyilkosságra, amely példátlanul áll a történelemben. Az alkotmány értelmében én vagyok hivatalos a királyság sorsát intézni. Ennek megfelelően minden fáradozásomat a haza javának fogom szentelni és arra fogok törekedni, hogy a portugál nép szeretetét megérdemeljem. — Esküszöm, hogy a katolikus vallást és a királyság integritását meg fogom védeni és az alkotmányt tiszteletben fogom tartani. Kijelentem egyúttal, hogy a jelenlegi miniszteriumot megtartani szándékozom. Lisszabon, 1908. február 1. II. Mánuel. A proklamációt az összes miniszterek ellenjegyezték.

Franko!...

Egy Berlinben élő portugál, Franko miniszterelnöknek meggyőződésből ellenfele, a Berliner Tagblatt tudósítója előtt következőleg nyilatkozott:

Portugália sorsa a királyné kezében van, akit mindenki tisztel. Az egész szerencsétlenséget Franko miniszterelnök okozta. Ha Franko esett volna el a gyilkosok kezétől, megkönnyebbülten s dhajtott volna fel az országot, mely még most szerencsétlenebb, mint volt. Ha Franko

nem tágit, nemsokára az egész ország vérben fog gázolni.

A forradalom.

Lisszabonból jelentik, hogy Franko miniszterelnök beadta lemondását, melyet az új király elfogadott.

Franko miniszterelnök lakása ellen a republikánusok ma erős támadást intéztek, de a támadókat szétverték a polgárőrök csapatai. Az erős küzdelemben sokan megsebesültek.

Lisszabonban a történelem hatása alatt kihirdették a statáriumot. Az elfogott merénylőket haditörvényszék elé állítják és agyon fogják őket löni.

A néppárt és a katonatisztek fizetése.

Budapest, februárius 3. (Saj. tud.)

A néppárt ma este értekezletet tartott, melyen Buzáth Ferenc kijelentette, hogy valóban egyes lapoknak amaz állítása, miszerint ő a Bécsben tartott delegációs ülés alkalmával a katonatisztek fizetéselemelése tárgyában tett kijelentéseit a néppárt nevében adta volna elő. Ő nem a néppárt nevében, hanem a saját nevében beszélt és azt mondta, hogy a javaslat megszavazását a betérjesztés idejétől és módjától teszi függővé.

A magyar zászló meggyalázója.

Budapest, februárius 3. (Saját tud.)

Azt az embert, ki a delegátusok fiúmei tartózkodása alkalmával az ottani főpostán lengő magyar zászlót meggyújtotta, a bíróság 15 nap elzárásra s 100 korona pénzbírságra ítélte.

Egy város pénzzavarban.

Makó, februárius 3. (Saját tud.)

A város a régi pénzügyi zavarok folytán válságos anyagi helyzetbe jutott. A városi tisztviselők fizetését a tartalékalapból akarták kiutalni. A fizetések ilyen kiutalását az alispán nem hagyta jóvá s így a hivatalnokok fizetésüknek csak csekély részét kapták meg. A városi téglagár üzemét beszüntették s az összes munkásokat elbocsátották.

— A képviselőház ülése. A képviselőház tegnap Náray Lajos elnökelete alatt tartotta meg ülését. Az ülésen harmadik olvasásban elfogadták a birói és ügyési szervezet reformjáról szóló törvényjavaslatot, majd megszavazta a Ház Hammersberg módosításával a fejadó eltörlését elrendelő törvényjavaslatot. A mentelmi ügyek tárgyalása során a Ház elhatározta Bernáth István, Markbreit Gyula, Hoffmann Ottó, Okolicsányi László, Halász Lajos, gróf Bethlen Ádám, Bozóky Árpád és Székcsák Ferenc képviselők mentelmi jogának felfüggesztését.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Szép-utca I. sz. Telefon 503.sz.

A dési választás.

Tülekedés a mandátumért.

Korteskedik a főispán.

Békit Kecskeméthy.

Dési tudósítónk írja: A Betegh Imre halála híre alig, hogy eljutott ide a kerületbe, már természetesen azonnal megkezdődtek az obligát választást bevezető mozgólódások, amelyek ezuttal annál frisebben mutatkoztak, mivel a régóta visszatartott magánambíciók és szenvedélyes mandátumvágyaknak már hetek óta alig türtöztetett heve talált ki-törést e mozgalmakban.

Hónapok óta nyílt titok volt már hogy Betegh Imre nem hagyhatja el többé élve a fővárosi szanatóriumbeli betegágyát. Az orvosok má párr héttel ezelőtt végkép lemondtak életéről. Már ezekben a napokban került a benfentesek előtt szőnyegre az új mandátum betöltésének kérdése. Napról-napra titkos tárgyalások folytak gróf Wass Béla főispán megyeházbéli hivatalszobájában. A purparlékon a legmegbízhatóbb és legintimebb elemek vettek részt. Különösen egy nehéz kérdés várt diplomatikus megoldásra. A kerület t. i. a pártköz paktum értelmében a függetlenség pártja van kebelevezve tulajdonjogi lag azon a jogcímen, hogy az eddigi képviselő a Kossuth, illetve Apponyi szűkebb gárdájához tartozott.

Wass Béla főispánt azonban politikai szimpátiái az alkotmánypárt felé vonják. Ő tehát becsületes alkotmánypárti őrszem — kötelességnek tartja, hogy a kerületet az Andrássyék kezére játssa. Így aztán a paktum szigorú kötését kellett valahogy diplomatikusan kijátszani. Kerestetett eként egy ügyes mentőgondolat, vagy ötletes formula a paktum megtörésére. Az első hamarosan akadt; egy ügyes, friss, ártatlan kis gondolat; valóságos Kolumbus tojása. Állítólag Bándy Györgynek ötletudus alispánnak agyában termett. Egyszerűen úgy kellett intézni a dolgot, hogy csakis alkotmánypárti jelölt akadjon. Ha nincs függetlenségi aspiráns, nem érvényes a paktum.

Megkezdődtek tehát a kapacitások. A Kossuthisták legszanszabb jelöltje: Kühbacher Ferenc, a kereskedelmi bank igazgatója volt, a kiról közudomásu, hogy régóta aspirál a képviselőségre és hogy módjában is van megreszkizni egy kicsit az anyagiakból is a siker érdekében. A főispáni lebeszélés könnyen ment. Kühbacher szegről-végről atyafiságban is áll az alispánnal, egy kis rokoni gyengéd nyomás, egy kis kilátásba helyezett királyi tanácsosság megtette a ma-

... bbr endü csillag-
al, így például Bene Ferenc ügy-
édjelttel még könnyebben ment
dolog. S így az ügy, úgy látszott,
endben van. Eként tehát egyelőre
szán állt az ut az alispánilag és
hiszpánilag favorizált jelölt előtt.
z a jelölt Barcsay Tamás bethleni
irtokos, akit a jelöltségre legfel-
bb rokoni összeköttetései tettek
alkalmassá: a kerületben ugyanis
eljesen ismeretlen; a megye köz-
letében egyáltalában sohasem sze-
pelt. Egyébként jó fiu, kitűnő ga-
allér, snajdig mulató; méltó öcs-
se a nagy Domokosnak. Ezekon
ívül azonban egyéb kvalifikációk-
al nem bir.

Am a dolog még se ment olyan
önnyen a hogy eleinte képzelték.
isült, hogy Kossuthék is ragasz-
odnak a maguk követ kinevezési
sszukhoz. Még Betegh Imre életén
en sajátkezű meglehangu levél
ent a kereskedelmi miniszter-párt-
nőktől gróf Lázár Vince denge-
gi földbirtokoshoz. A levélben fel-
erte Kossuth a grófot, hogy a nemso-
ára megüresedett kerületben vállalja
a jelöltséget. A gróf azonban a je-
ltséget nem vállalta. Közben a
ggetlenségi jelöltek egész raja tá-
adt. A régi képviselő halálhíre
án körülbelül óráról-órara válto-
tt a névsor. Helyi és központi
öltek egész hosszú listája kerent-
tt. Persze, mind a boldogító hi-
talos jelleg megnyeréséért esen-
tt a főmogulhoz.

A dolgok ilyen zavaros hely-
tében Kossuth pár nappal ez-
pött leküldte fő-örszemkép Kec-
sméthy István kolozsvári kép-
zelőt. Kecskeméthy tegnapelőtt,
sárnap reggel érkezett Désre és
ad-audiendum citálta az érde-
teket. A főispánék a maguk al-
mánypártija mellett kardoskod-
, a függetlenségi korifeusok pe-
— akik leginkább a már több
en szerepelt városi párt soraiból
ültek ki — nem akarták hagyni
aktumot. A dolog így hát kés-
yre megy. Kecskeméthy vissza-
nt informálni a fő-muflit, lenn
lig a pártok tovább marakod-
: A függetlenségiékre végre meg-
podtak a városi párt főembe-
ek: Gál Pista bankigazgatónak
mélyében. Most már mindkét
ilt Gál és Barcsay is azonnal
ladt fel Pestre a hivatalos j-
kicsikarásáért. Győzelmet mind-
tő a pártvezér boldogító kis le-
kájától vár.

A választás eredménye tehát a
dapesti központban fog eldőlni.
désiek pedig visszafojtott lélek-
tel várják, hogy felsőbb parancsra
lyik lobogó alatt lelkesedjenek.
rt szép a politikai meggyőződés,
a felsőbb ordré se kutya.

Legujabban egy harmadik jelöl-
is emlegetnek. Egy fővárosi mil-
nosról volna szó. Míg a másik
tő a hivatalos koncert marako-
; hír szerint ez a harmadik a
ga hivatalos segítségül a csengő
metákat szándékozik hívni.

**Írószerek, irodai felsze-
relések írógépkellékek,
nagy választékban, szol-
lid, szabott árak mellett
beszerezhetők Ujhelyi és
Boros-féle papiros és
írószer üzletben Wesse-
lényi Miklós-utca 13. sz.**

Salamon Antal utóda.

Kezdődik a harc!

(Saj. tud.) A Salamon Antal ha-
lálával megürült tanácsosi állás kö-
rül már megindultak a küzdelem
hullámai. A kombinációk különböző
neveket hoznak forgalomba s bi-
zonyos, hogy a harc, mely a be-
töltés mezején dul majd, eléggé
mozgalmas és elkecseregett lesz. A
jelöltek mindenike előreláthatólag
jelentős összeköttetés-csoportokat
fog megmozgatni, amint ez már
szokás s eként sima, csöndes, iz-
galommentes választásról szó sem
lehet.

Az előtérbe nyomuló nevek kö-
zül ime néhány: dr. Jeszenszky
Gyula árvaszéki ülnök; dr. Fel-
szeghy Oszkár városi levéltáros;
dr. Féder Ottó aljegyző; Klumák
János ügyvéd stb. — Jelenleg, mi-
kor még csupán a választás előre-
vetett árnyékaival állunk szemben:
egyáltalán nem törődünk azzal, hogy
ki érdemes és ki érdemesebb, csak
egy szerény megjegyzésünk van,
Bizonyos oldalról jövő lansziro-
zás folytán olyan jelöltek igye-
keznek győzelemre juttatni, akinek
a városi közigazgatással eddig csu-
pán csaiádi vonatkozása van. Az
egyébként igen rokonszenves és
tehetséges jelölt kedvéért régebbi
tisztviselőket próbálnak elűzni ez
állástól; régi tisztviselőket, akik
amellett, hogy szintén époly ro-
konszenvesek és tehetségesek: vala-
mivel erősebb jogcimeken formál-
hatnak jogot a Salamon örökére.
Bizonyos, hogy a legszorosabb fami-
liáris összeköttetés sem csökkent-
heti valakinek esetleges rátermettsé-
gét: de viszont e rátermettséget
nem illendő a rokoni bensőség ut-
ján olyanokkal szemben gyümöl-
csöztetni, akik ugyanilyen arravaló-
ságon kívül: más pluszokkal is
rendelkeznek.

Hevesiék cselszövénye.

A leleplezett klikk.

!! Csak bizalmasan. !!

(Saj. tud.) Az iparlestület panama-
ligeteiből kitalált Hevesi-féle ér-
dekcsoportot, mely legalább heten-
ként egyszer szerepel — különféle
leleplezések révén — a közérde-
klődés színpadán, legujabban ismét
kiugrasztották a bokorból. A szociál-
demokrata párt, amely állandó kö-
vetkezetességgel üldözi ezt az eléggé
nagyhangú és szélesvállu klikket —
most újra szerzett némi adatokat
arról, hogy a Hevesi-Laskay-féle
részevnytársaság mint szövete-
zetnek milyen a becsülete. Nem
világra szóló panamáról van szó;
inkább úgy mondhatni: kicsinyes,
alantos, fondorkodós, gyerekekhez
illő intrika: de azért — mint mon-
dani szokás — eléggé érdekes és
jellemző. Ezuttal az történt, hogy
Hevesiék elárulták titokban fegy-
vertársait, a kikkel a becsüle-
tes szövetség pecsétje alatt indultak
harcba. Az eset előzménye és tör-
ténéte a következő:

Annak idején, mikor a Kolozsvári
Munkás-betegségélyző és Baleset-
biztosító Pénztár ideiglenes igaz-
gatósága választás alá került, He-
vesiék — a kik jövedelmek után
szagláló cserkész-orrakkal megérez-
ték, hogy e terület dus profit-
kincseket rejt méhében — termé-

szetesen azonnal rávetették magu-
kat az állásokra. Ezek az állások
— mint tudjuk — egyelőre platon-
kusak, de a szervezet végleges
megalakulásakor nagy jelentőségre
emelkednek. Hogy megválasztódjanak,
Hevesi urék kitűzték a fehér
lobogót, paktumot kötöttek a mun-
kások egy csoportjával, megígérve
nekik, hogy támogatás esetén a
Betegségélyző jövedelmező állásai-
nak megfelelő részét munkásokkal
töltik be. Hevesit és Laskayt, a
munkások segítségével meg is vá-
lasztották elnöknek és alelnöknek s a
derék urak boldog, megelégedett
mosolylyal foglalták el hivatalukat.
Az idők multak s mindinkább kö-
zeledett a perc, mikor a váltó pre-
zentálás alá kerül: megindultak a
mozgalmak a Betegségélyző hiva-
talmi karának megválasztása kö-
rül. És ekkor Hevesiék a becsapás
Géniuszát hívták segítségül. A mun-
kásoknak melegen, forró barátság-
gal megszorították a kezét, szent
esküvel erősítették meg, hogy igé-
retüket beváltják, de közben a kö-
vetkező levelet adták postára:

Bizalmas.

Az Országos Munkás-betegségélyző
és Balesetbiztosítási Pénztár méltó-
ságos elnökének

Budapest.

Igazgatóságunknak az Országos
Munkás-betegségélyző és Baleset-
biztosító Pénztár igazgatóságához
195—908. szám alatti felterjesz-
tésére vonatkozólag van szeren-
csém a tisztviselői állásoknak
ideiglenes jelleggel tervezett be-
töltésére — illetve a fizetések
megállapítására vonatkozólag —
következő indokokat tisztelettel
előterjeszteni.

Ugy észleltem, hogy a terve-
zett és legszükségesebb tisztviselői
állások fontosabb és jobban ja-
vadalmazott helyeit igazgatóságunk
munkás tagjai óhajtanák maguk
köréből betölteni, amit azonban
a magam részéről sem célravezet-
őnek nem tartok, sem a pénztár
érdekeiben előnyös nem lenne.

Eltekintve attól, hogy ilyen —
a pénztár kezelésében járatlan
elemeknek — a pénztár vezető
tisztviselői alkalmazásában való
terfoglalása a paritásos elveknek
egyoldalú gyakorlására vezetne,
nem is volna meg a tisztviselői
személyzetnél az a gyakorlati ké-
pesség, annak egy ilyen célu ha-
táskörrel bíró fontos munkás jó-
léti intézmény vezetése, admi-
nisztrálásaira feltétlenül szükséges
előfeltétel.

Szerény nézetem tehát az, hogy
a hivatkozott felterjesztésünkben
javasolt tisztviselői állásokra ki-
írandó pályázati hirdetményben
benne foglaltassék az, hogy melyik
állásra minő előképzettséggel vagy
gyakorlati képességgel bíró egyé-
nek pályázhatnak. Pl. titkári, se-
gédtitkári, balesetbiztosítási ál-
lásra középiskolai vagy ezzel
egyenrangu végbizonyítvány, vagy
hasonminőségben betöltött gya-
korlat.

Pénztárosi, könyvelői, ellenőri
és számfejtői állásokra pedig ke-
reskedelmi iskolai képzettség, vagy
ezzel egyenlő előképzettség, vagy
gyakorlatról szóló bizonyítvány
kvalifikáljon.

A többi kezelő tisztviselők pe-
dig szintén igazolt előképzettség
mellett pályázhatnak megfelelő
állásokra.

Minthogy pedig azon feltételek-
nek a pályázati hirdetményben
való felvételét igazgatóságunk
munkástagjai nyilván a fent érin-
tett önérdeki okokból határozottan

mellőzni kívánják, hogy az az in-
tézmény erkölcsi és anyagi érde-
kében mégis keresztülvihető le-
gyen, a magam részéről is kérem
a tek. elnökséget, hogy a máso-
latban mellékelt felterjesztésünkre
adandó leiratában nékem, illetve
az igazgatóságnak iránytadó uta-
sítást adni méltóztatassék.

Kolozsvár, 1908. jan. 25.

Hevesi József
elnök.

Nyilvánvaló tehát, hogy az álla-
sok betöltését Hevesiék mindenké-
pen bizonyos formaszertű képesi-
téshez akarják kötni, hogy ilyfor-
mán a munkások kinullázódjanak.
Az átlátszó és leleplezett cselszö-
vényhez a szociáldemokrata-párt a
következő megjegyzést fűzi:

„— A Hevesi bizalmas leve-
lőből megtudjuk, hogy azokat a
munkásokat, akiket ő ösztönzött
az állások pályázására, sőt ígért
is állásokat, most beakarja csapni.
Minekünk nem fáj a fejünk a
figuráknak e becsapásáért, mert
ha vannak olyan naiv emberek,
akik Hevesiéknek hisznek, ám
ültessék fel őket. De az ellen
igenis állást fogunk foglalni, hogy
a törvényt megkerülve Hevesiék
tetszésére bízzák az állások be-
töltését. A törvény határozza meg
az állások betöltésének feltételeit
és mi ehhez ragaszkodni fogunk,
még akkor is, ha ez a Hevesi-
féle érdektársaságnak nem tetszik.“

*

Eléggé érthető most tehát az után
kiváncsiskodni, hogy vajon Heve-
siék mit fognak szólni ehhez a friss
leleplezéshez.

NAPLÓ.

Tanonc-otthon Kolozsvárt.

Az alakuló értekezlet.

(Saj. tud.) A kiskorú gyermekek
erkölcsi védelmére megalakult gyer-
mekvédő-liga országosan kezd szer-
vezkedni ama nemes cél érdeké-
ben, melyet zászlójára irt. A szer-
vezkedés legutóbb Kolozsvárt folyt
le azon az értekezleten, melyet
vasárnap délelőttre hívtak egybe a
tanonc-otthon ügyében. A mozga-
lom iránti nagy érdeklődés folytán
az iparos együletben megtartott ér-
tekezlet igen népes volt. A város
társadalmának minden rétege kép-
viseltette magát s ami legkülönö-
sebb, az iparos polgárok meglepő
nagy számmal vettek részt az érte-
kezleten, bár iparosokat érdeklő
ügyről is lévén szó, nem kellett
volna ily érdeklődést tanusítaniok a
kolozsvári iparostelfogás szerint.

Hevesi József, mint elnök nyi-
totta meg tizenegy órakor az érte-
kezletet.

Utána Széchy Ákos igazgató, a
megállapított program szerint, is-
mertette az összejövetel célját.

Az értekezlet tulajdonképeni elő-
adója Mártonffy Márton budapesti
főigazgató volt, aki ide mint mi-
niszteri megbízott a tanonc otthon
ügyében és egyúttal mint a gyer-
mekvédő-liga tagja jött el vidéki
körutjában legutóbbi megállapodási
helyéről, Nagyváradról. Mártonffy
beszédét édes visszaemlékezések-
kel kezdte meg. Ezelőtt ötven év-
vel, gyermekkorában Kolozsvárt ta-
nult s alkalmá volt akkor meg-
ismernie az iparososztály életét és
akkori szervezetét. Ezután elmon-
dotta, hogy mintegy 36 éve foglal-
kozik iparos ügyekkel talán több
szeretettel, mint tehetséggel, de ön-

zellen ambícióval. Szólt a mostani iparpártolási áramlatról s ennek ama igazán helyes és célirányos törekvéséről, mely az iparososztály művelésében látja az iparpártolást. Gépek, szubvenciók osztogatásával nem lehet az ipart megteremteni. Egy virágzó iparos állam kiépítéséhez először az alapot kell kiépíteni és ezt a célt szolgálja az inasoktatás reformálása.

Biztos forrásból nyert értesülése szerint az új ipartörvényben gondoskodás történt a tanoncoktatás módosításáról is, még pedig a kiválmaknak megfelelően.

Ezután szólt csak a magyarországi gyermekvédelem előrehaladott voltáról és inasotthon intézményéről. A kormány nagy súlyt fektet az inasotthonok létesítésére és ezért anyagilag is támogatja. Beszéde végén indítványozta Mártonffy, hogy a gyermekvédő-liga kolozsvári szervezetétalakítsák meg és fogjanak hozzá a tanoncotthon felállításához. — Mártonffy eljenzéssel fogadott beszéde után Széchy Ákos ismertette a tanoncotthon szervezetét és dr. Genersich Gusztáv, az állami gyermekmenhely igazgatója tolmácsolta Ruffy Pál miniszteri tanácsos üdvözlését.

A gyermekvédő-liga szervezőbizottsága a következőképen alakult meg: **Elnök:** dr. Apáthy István. **Alélnök:** Hevesi József. **Titkárok:** dr. Széchy Ákos, dr. Genersich Gusztáv.

* **Salamon Antal temetése.** Vasárnap délután általános és nagy részvét mellett temették el Salamon Antalt, Kolozsvár város elhunyt tanácsosát. Barátok, tisztelők és ismerősök igen nagy számban vándoroltak el a Karolina kórház halottas kápolnájához, hogy utolsó utján elkísérjék a város e derék, tisztelettel övezet, nagytudású tisztviselőjét. A városi tanács és a tisztviselői kar teljes számmal részt vett a temetésen, ott volt a vármegyei tisztviselők képviselőiben Dózsa Andre alispán és Rohoncz Lajos árvaszéki elnök. Ott voltak a kolozsvári 51. hadkegészítő parancsnokság, ahonvédség és csendőrkörület kiküldött tisztjei. És még több testület és küldöttség. A gyászszertartást dr. Hirschler József kanonok plébános végezte. A város által kijelölt díszsír helyén a városi tanács és a törvényhatósági bizottság nevében Fekete Nagy Béla h. polgármester könnyekig megható szép bucsubeszédet mondott. Ezután hullani kezdtek a kemény megfagyott göröngyök Salamon Antal koporsójára . . .

* **A népszerű tudományos előadások sorozatában ma, kedden délután 5 órakor a ref. kollégium termézetrajzi termében tartja Konrádi Dániel dr. egyetemi magántanár első előadását a vér és a lélekzés egészségétanáról. A következő előadás pénteken, február 7-én délután 5 órakor lesz szintén a ref. kollégiumban, amikor Kovács Dezső tanár folytatja vetített képekkel a Michelangelo szobrainak és festményeinek ismertetését. Az érdekes előadás-sorozatokra, amelyeket folyton növekvő közönség látogat, felhívjuk a figyelmet. A belépés díjtalan.**

* **Kiss József köszönete.** Kiss József negyven éves írói jubileuma alkalmából az Erdélyi Irodalmi Társaság is üdvözlését küldte a jubiláló költőnek. Az üdvözlésre Kiss József most a következő megleghangu levélben válaszolt: — Tekintetes Elnök ur, 40 esztendő írói jubileumomon az önök nagyérdemű

társasága is az üdvözlők között volt. Jól esett nekem megemlékezésük, fogadják érte forró köszönetemet és el nem muló hálám kifejezését. Egy költőnek nincs nagyobb megbecsülése, mint amikor testvérei: az irodalmi társaságok tagjai az ünneplők sorába állanak. Mély hódolat a gyönyörű sorokért, melyeket hozzám intéztek. Mindig büszkén fogok visszagondolni kitüntető figyelmükre s kérem a tek. Elnök urat, közölje a Társasággal hálás érzelmeim kifejezését és tartsanak meg engem továbbra is szeretetükben. Mély tisztelettel Kiss József. — Kiss József köszönő levelét az irodalmi társaság legközelebb tartandó ülésén fogja az elnök bemutatni a társaságnak.

* **Elhunyt hírlapíró.** Ferenc Károly joghallgató, az „Ellenzék” munkatársa tegnap délután hirtelen elhunyt. A tragikus véget ért fiatal ember látogatóban volt egy jóismerős családnál s ott érte utol szomorú sorsa. Hirtelen rosszul lett s hiába volt a családtagok egyik szintén jelenlevő jóbarátjának s a kihívott mentőknek minden fáradozása, a tehetséges huszonegy éves ifjú, legnagyobb valószínűség szerint szívbénulás következtében, elköltözött az élők sorából. Halála úgy a kolozsvári hírlapírók, mint jóbarátjai körében nagy megdöbbenést keltett. Homoród Löv étén lakó szüleit táviratilag értesítették a szomorú esetről. Az elhunyt temetése valószínűleg szerdán vagy csütörtökön lesz, a halál okát pontosan megállapító boncolás megejtése után.

* **Az irodalmi társaság felolvasó ülése.** Nagy és diszes közönség előtt tartotta meg felolvasó ülését az Erdélyi Irodalmi Társaság vasárnap délelőtt tizenegy órakor a városi közgyűlési termében. Az elnöki megnyitó után dr. Márki Sándor Rákóczi és Bercsényi barátság címen tartott értekezést. Eendrői Sándor több szép költeményének és Gyallay Domokos ügyes elbeszélésének felolvasása után dr. Apáthy István a tudós professzor, mint költő lépett a közönség elé és néhány hangulatos színekben pompázó költeményével ragadtatta lelkes eljenzésre és tapsra a közönséget.

x **Szép látványt nyújtott a tegnap este az Uránus-színház nézőtere.** Zsufolt széksorok között városunk elitjei gyönyörködtek a páratlanul csodás Japán szépségeiben. Még nem volt rá példa, hogy ily tökéletes képek, a felolvasás élvezetessége annyira lebilincseltek volna a közönséget. Az ezután következő gazdag műsoru mozgóképek pedig frenetikus hatással voltak az előkelő közönségre, kik egy feledhetlen est emlékével távoztak a színházból. Ma este ugyane műsorról megismétlik az előadást.

* **Az 1908. évi országos állatszámolás.** Darányi földmívelésügyi miniszter Kolozsvár és Kolozsmegye törvényhatóságaihoz közzelületet küldött a mezőgazdaságról és mezőrendéségről szóló törvény alapján évenként foganatosítandó tavaszi haszonállatszámolás tárgyában. A rendelet értelmében a haszonállatok: szarvasmarha, ló, szamárr, öszvér, sertés, juh és kecske, minden községben a legelőre kihajtás előtt, de legkésőbb március hó végéig az állategészségügyi vizsgálattal kapcsolatban faj, kor és ivar szerint összeírandók. Egyidejűleg intézkedett a miniszter az iránt, hogy a járási (városi) m. kir. állatorvosok és helyhatóságok állat-

orvosai a haszonállat összeírását támogassák és az egészségi vizsgálatok alkalmával ellenőrizzék.

Színház — Művészet.

Heti műsor:

Kedd:	Hoffmann meséi. (P. Halász Adél vendégjátéka. Bérlet 118. sz. B.)
Szerda:	Raffles, az uri betörő. (Ujdonság először. Bérletszünet XXII. B. sz.)
Csütörtök:	Raffles, az uri betörő. (2-odszor. Bérlet 119. sz. C.)
Péntek:	Raffles, az uri betörő. (3-adszor. Bérlet 120. sz. D.)
Szombat d. u.:	Liliomfi. (Ifjusági előadás. Leszállított helyárrakkal. Előadó: dr. Kiss Ernő.)
Szombat este:	Lammermoori Lucia. (P. Halász Adél vendégjátéka. Bérlet 121. sz. A.)
Vasárnap d. u.:	Lili. (Félhelyárrakkal.)
Vasárnap este:	Tündérszerzem. (8-szor. Bérlet 112. sz. B.)

— AZ ELSŐ KOLOSVÁRI —

VILLAMOS SZÍNHÁZ

áthelyez- **Mátyás király-tér 26.** szám
telt: alá,

hol **Apolló-Színház** címen

!! ma megnyit. !!

Mindennap nagy előadást tart!

Ünnep- és vasárnap d. u. 3 órától,
hétköznap, este 6 órától 10 óráig.

Műsor

február 1, 2, 3 és 4 ére.

**Spanyolország (tanulságos)
Élet telizer (gyönyörű új kép)
Paraszt fényképek.
Ki nyerte el a díjat? (igen humoros).
Husvétli tojások. (szinesek).**

Ördög fia.

30 percig tartó ujdonság, 20 jelenet,
60 változás és igen szép kiállításban.

Apolló színház ma kezdődő új műsora fényes sikerrel fog végződni, mert ragyogó ujdonságokkal van tele. Mesés kiállítás az **ördög fia**, mely az Offenbach-operettből van merítve. 400 méter hosszú, 30 percig tartó gyönyörű 20 jelenettel kedveskedik a közönségnek. A rendkívüli szép Francia táncosnőkért rajongott az egész főváros. Az Ós-Budavári Casino de Parisban járták észbontó táncaikat. Nagy port vert fel a nyáron, hogy egy dúsgazdag mágán egybe beleszeretett és megszőktette a táncosnők egyik legszebbikét. Ezen műsor legnagyobb meglepedésre fog találni.

REGÉNY.

A haldokló titka.

— Angol regény. —

(Folytatás.)

25

— Annál jobb! Annál jobban esik azután, ha élvezni valót talál. Nem mindig folynak dolgunk kívánságunk szerint, és ha mégis olykor kedvező fordulatok történnek életünkben, azt lehetőleg ki kell zsákmányolnunk.

Ez az én filozófiám, és azt hiszem, ez a legjobb életfilozófia. Tekintsen engem, én soha sem jutok zavarba. Szeretném látni a nehézséget, mely engem zavarba tudna hozni!

Én az életnek mindig a napos oldalán járok, és legyen meggyőződve, minden ember életének van napos oldala, csak nem kell kimélni a fáradságot annak fölkeresésére. Raggles nem kereste a napos oldalt, azért élt sötétségben mint vakandok. Hiába, teher nyomta lelkét, arról meg vagyok győződve.

A kapitány.

E percben a gyógyszerár csengetyűjét valaki hevesen rántotta meg és egy halvány, nagy bajszos, sűrű, tömött fekete haju egyéniség lépett be, fején széles karimájú fehér kalappal.

— El van foglalva? — kiáltá harsányan az egyéniség.

— Ah kapitány, ön az? — mondá Pogey boszankodva, hogy épen azon pontnál szakadt félbe beszélgetése, melynek kifürkészése végett Rawlings Richardot magához kérte.

— El van ön foglalva? ismétlé az idegen. — No majd később visszafordulok.

— Kevés dolgom van! — viszonzá Pogey.

— Ugy látom, nagyon kellemesen elfoglalva, — viszonzá az idegen közelebb lépve. Testhez álló, végig begombolt felöltő volt rajta, kezében egy nagy bot, melylyel folytonosan hadonászott.

— Kevés dolgunk van, — mondá Pogey, Richarda mutatva, különben kérem, hogy foglaljon helyet.

— Világért sem akarom önöket zavarni, — viszonzá a kapitánynak címzett idegen. Csak betekinttem, megnézni, hogy életben van-e ön? Itt nyoma sincs a hidegnek, künn metsző hideg, mintha csak borotváltnak az embert. Hallja Pogey, csakugyan dolga van? Fontos? Nem vehetnék én is részt a tanácskozásban?

— Családi ügyben van kevés beszédünk, — mondá Pogey.

— Szeretnék én is a családhoz tartozni, — viszonzá a kapitány. — Nem fogadhatnának el valami harmincadik unokafivérékél vagy más valami rokonokul?

— Félpercre — felelte Pogey, — elfogadjuk a tanácskozásba, hogy véleményt mondjon egy orvosi rendelvényről, melyet e barátomnak ajánlottam.

— Ne ijedjenek meg — mondá a kapitány az asztal fölé hajolva, mialatt Pogey rumból, cognackból és meleg vízből hirtelen italt készített, melybe nagy mennyiségű citromlevet facsart, — nem ülök le. Fogadni merék, — fordult Richardhoz, Pogeynél senki jobb punschot nem készít egész Angliában. Sir, tanuljon az én Pogey barátomtól punschot készíteni. Neki mérték sem kell és mindent hajszályra eltalál. Még nem értem meg, hogy rosz punschot készített volna.

(Folytatjuk.)

Lapkiadó:

Ujhelyi M. és Társa.

Estélyekre

„Papir szalvéták”

óriási választékban és jutányos árak mellett kaphatók

Ujhelyi és Boros

papiros és írószer kereskedésében, Wesselényi Miklós-utca 13. szám alatt.

Apró hirdetések.

(Előre fizetendő.)

Könyvelő, perfect magyar és német le-
velező, állását változtatni óhajta. Czim:
„Jó német” jelige alatt a kiadóhivatalban.
385

Sör lefejtés és dugaszolásban, ugyszin-
tén sörös-palaczk-mosásban ügyes és
gyakorlott munkás vagy munkásnő keres-
tetik. Cim a kiadóhivatalban. 386

„A KALOTASZEGI ERDŐIPAR R. T.”

bérbe adja Jósika-telepi
gőzfűrésznél levő

vendéglőjét —
és
élelmezési üzletét

1908. évi május hó 1-től
1911. évi május hó 1-ig
terjedő időre. — Bővebb
felvilágosítást a társaság
központi irodája ad —

Kolozsvár, Egyetem-utca 1. szám alatt.

o o o o o o o o

Hatóságilag engedélyezett

Végeladás.

Üzletfelhagyás miatt

az összes áruk

olcsón

lesznek elárusítva:

Stein S. és Tsa.

gyermekruha-üzletében

Mátyás király-tér 1. sz.

o o o o o o o o

Költözködők, házasulandók és butorozott
szobák kiadásával foglalkozók különös figyel-
mébe ajánlom

dúsan felszerelt

BUTORRAKTÁROMAT,

hol minden kivitelű fa, vas, réz és kárpitozott butorok legjutányosabb árban
szerezhetők be úgy készpénzért, mint előnyös — heti, vagy havi, vagy 1/4 évi
részletfizetési feltételek mellett. — Teljes tisztelettel

PETERFFY MÓR, butor és lakásberendezési cikkek áruházában
Kolozsvár, Szentegyház-u. 6. (Státus palota.)

A legmodernebb

Smokking és Frak

öltönyök

és fehér báli-mellények

Neumann M.

cégnél

cs. és kir. udvari szállító

Mátyás király-tér 14. szám.

A takarékos
háziasszony

Rumot és Liköröket

jól és olcsón készíthet
hideg úton az általa n
összeállított és kipróbált

Kompozíciókkal

ELŐÁLLITASA:
gyors, tiszta és olcsó!

Burger Frigyes

gyógyáru- és illatszertára
KOLOZSVÁR.